

Univerzum je existenčně homogenní

Antonín Dolák

Rád pokračuji v naší diskuzi se Stanislavem Sousedíkem o problematice existence, v níž já hájím Fregeho stanovisko. Sousedík chce ukázat, že existence individuí není triviální vlastností. Na obranu svého stanoviska tvrdí, že existuje několik typů existence individuí, existence reálná a existence bájná, kterou existují individua instancující pojem jednorožce v bájích. Na to odpovídám takto: existence individuí je pouze jednoho typu, je to naprosto triviální vlastnost individuí, které reálně jsou. Pokud něco existuje bájně, znamená to jen tolik, že to vlastně – v pravém smyslu – neexistuje vůbec.

Konkrétněji k tomu, středobodem Sousedíkovy argumentace je tato věta:

- (1a) Jednorožci existují v bájích, a(le) ve skutečném světě neexistují.

Tuto větu reformuluje do její ekvivalentní podoby:

- (1b) Některé bájně bytosti jsou jednorožci, ale žádná bytost ve skutečném světě není jednorožec.

Sousedík správně říká, že nesporným pravdivostním předpokladem věty je neprázdnota třídy bájných bytostí a třídy bytostí skutečného světa. Z toho vyvozuje, že jedny bytosti mají existenci bájnou a druhé zase nebájnou, reálnou.

Na to je možné říci, že žádná třída bájných individuí s bájnou existencí neexistuje. Tato třída je sama bájná. Existuje jenom jedno univerzum diskursu, a to je třída reálných individuí s reálnou existencí.

Jak potom modelovat svět bájí? Je to jiný možný svět než ten náš aktuální, ve kterém jediná individua, která existují (ty z jediného univerza diskursu, které tvoří základ našeho světa a vůbec každého možného světa) např. mají vlastnost nebo zastávají individuový úřad (podle toho, zda jednorožců může být více nebo je jenom jeden) „jednorožec“. Důkazem je také to, že když vyprávíme báje, pojmáme existenci bájných bytostí naprosto stejně, jako existenci bytostí reál-

ných. Tyto bytosti nemají v našich vyprávěnkách jiný typ existence než bytosti reálné.

Bájnost nebo „snovost“ dává našemu vyprávění prostý fakt, že víme, že tyto bytosti takového druhu neexistují ani nikdy neexistovaly, ale prostě jsme si je vymysleli. Pořád zde však zůstává možnost, že z evoluce jednou vzejde takovýto biologický druh nebo takováto biologická anomálie – bavíme se tedy o možnostech, které nastat mohou.

Chtěl-li bych mluvit zcela přesně, musel bych neustále v jazyce rozlišovat individuum od vlastnosti, když jsem tedy v minulém odstavci řekl, že tyto bytosti neexistují, znamená to jen to, že určitá vlastnost se zatím nerealizuje na žádném individuu. Neznačí to, že neexistují nějaká bájná individua.

I kdyby však měl Sousedík pravdu a existovaly různé typy existence individuí, nebyl by to důvod k tomu, abychom ve vědě prováděli empirické testy zkoumající, zda jednorožci existují, jak tvrdí. Vždyť když hledáme jednorožce, nechceme zjistit, jakým typem existence existují individua, která instancují tuto vlastnost. Chceme zjistit jen tolik, zda některé z existujících individuí nabylo vlastnosti *být jednorožcem*.

První část výše zmiňované konjunkce, *jednorožci existují v bájích*, říká tedy jen to, že neexistují vůbec, že pojem „jednorožec“ má prázdný rozsah.

Pracoval jsem zde s modelem „fixní domény“, nikoliv s modelem „variující domény“, tam naopak patří jako jedna z jeho možných jeho specifikací Sousedíkova koncepce. Tento model jsem neužil, protože mi přišel (dle výše zmíněného) zbytečně složitý: nic nového nevysvětlil, zato však to staré ještě více zatemnil a učinil ještě složitějším.

Institut mezioborových studií Brno
Veveří 111
616 00 Brno
Česká republika
antonin.dolak@imsbrno.cz